

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/180/2018
Identifikačné číslo spisu: 7709210511
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7709210511.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C.. D. T., so sídlom kancelárie v G.Š., B. X, správcu konkurznej podstaty úpadcu I.. Ž., bývajúcej vo E. L. P., E. XXX, zastúpeného JUDr. Miroslavom Věrebom, advokátom so sídlom v Košiciach, Hrnčiarska 3, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, IČO: 00 166 073, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 4 C 131/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. októbra 2017 sp. zn. 1 Co 357/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 25. októbra 2017 sp. zn. 1 Co 357/2016 a doplniací čiastočný rozsudok Okresného súdu Rožňava z 28. apríla 2016 č. k. 4 C 131/2009-480 z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“) čiastočným rozsudkom z 10. apríla 2014 č. k. 4C 131/2009-438 v spojení s doplniacím čiastočným rozsudkom z 28. apríla 2016 č. k. 4 C 131/2009-480 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni titulom náhrady škody sumu 53 284,05 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že o zvyšku nároku (ušlom zisku, úroku z omeškania) rozhodne v konečnom rozsudku; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 1 ods. 2, § 3, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon zákona č. 58/1969 Zb.“) uviedol, že 29. januára 2004 vtedajší minister spravodlivosti SR K. B. rozhodnutím o dočasnom pozastavení výkonu exekútorského úradu v zmysle § 222 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekútorskej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) žalobkyni dočasne pozastavil výkon exekútorskej činnosti z dôvodu začatia disciplinárneho konania za závažné disciplinárne previnenie podľa § 250 ods. 2 Exekučného poriadku s tým, že 19. januára 2004 podal na Disciplinárnu komisiu Slovenskej komory exekútorov návrh na začatie disciplinárneho konania voči žalobkyni. Toto disciplinárne konanie bolo rozhodnutím Disciplinárnej komisie Slovenskej komory exekútorov pod č. 4 DK 4/2004 z 16. septembra 2004 prerušené do právoplatného rozhodnutia trestného konania vedeného pod č. ČVS: PPOZ-10/BKV-V-2004. Trestné konanie bolo ukončené rozhodnutím Špeciálneho súdu č.

BB-4-Tš 7/2005 z 2. decembra 2005 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2006 sp. zn. 2 Toš 3/2006 tak, že vec bola postúpená Disciplinárnej komisii Slovenskej komory exekútorov podľa § 222 ods. 2 Trestného poriadku, keďže tento zistil, že nejde o trestný čin, ale žalovaný skutok by mohol prejednať ako disciplinárne previnenie iný orgán. Súd prvej inštancie konštatoval, že vo veci bolo rozhodnuté 16. mája 2007 tak, že disciplinárne obvinená žalobkyňa sa nedopustila disciplinárneho previnenia v zmysle § 220 ods. 2 Exekučného poriadku, a preto jej disciplinárne opatrenie neuložil. Rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR č. 18389/2006-41 z 11. januára 2007 bol žalobkyni obnovený výkon exekútorského úradu od 15. januára 2007. Konštatoval, že podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania zo strany ministra spravodlivosti SR, ktoré bolo následne zastavené, je nesprávnym úradným postupom a v príčinnej súvislosti s ním vznikla škoda. Okresný súd ďalej uviedol, že rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení výkonu exekútorského úradu bolo vydané 29. januára 2004 a žalobkyni doručené 31. januára 2004, pričom návrh na začatie disciplinárneho konania bol predsedovi disciplinárnej komisie SKE doručený 6. februára 2004 a týmto dátumom v zmysle § 8 ods. 2 Disciplinárneho poriadku SKE bolo začaté disciplinárne konanie. Poukázal na to, že minister mohol, ale nemusel titulom začatia disciplinárneho konania pozastaviť výkon exekútorského úradu a disciplinárne konanie mohlo prebehnúť za stavu ponechania výkonu exekútorského úradu. Keďže sa tak rozhodol, vyhodnotil to súd prvej inštancie ako zákonné rozhodnutie, ale nesprávne, čo potvrdzuje zastavenie disciplinárneho konania. Uviedol, že návrh na začatie disciplinárneho konania, keď toto bolo zastavené, má dosah na predmetné konanie ako nezákonné rozhodnutie, ktoré bolo v ďalšom konaní zrušené. Výšku nároku na náhradu škody súd prvej inštancie ustálil za pomoci znaleckého dokazovania znaleckými posudkami K. G. č. 5/2008 z 12. decembra 2008 a znaleckým posudkom W. Š. č. 6/2010 z 3. augusta 2010. Záverom zdôraznil, že čiastočným rozsudkom rozhodol iba o časti nároku, ktorou je skutočná škoda s tým, že o nároku na uplatnenú náhradu ušlého zisku, ako aj úroku z omeškania rozhodne konečným rozhodnutím, v ktorom rozhodne aj o trovách konania.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 25. októbra 2017 sp. zn. 1 Co 357/2016 napadnutý čiastočný rozsudok v spojení s dopĺňacím čiastočným rozsudkom súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, osvojil si dôvody napadnutého rozsudku a v zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) na ne v plnom rozsahu poukázal. Uviedol, že nesprávny postup ministra vyústil do vydania nesprávneho rozhodnutia a preto aj nárok na náhradu škody v takomto prípade je nárokom z titulu nesprávneho úradného rozhodnutia a nie nesprávneho úradného postupu. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie ministra spravodlivosti SR z 11. januára 2007, ktorým došlo k obnoveniu výkonu exekútorského úradu žalobkyne od 15. januára 2007 s poukazom na § 222 a nasl. Exekučného poriadku, z ktorého možno vyvodiť záver, že ho nový minister spravodlivosti SR vydal so záverom, že rozhodnutie z 29. januára 2004 o dočasnom pozastavení výkonu exekútorského úradu nie je v súlade s právnym poriadkom (nezákonné rozhodnutie). Rozhodnutie z 29. januára 2004 obsahuje navyše poučenie o neprípustnosti opravného prostriedku, a to rozkladu. Pokiaľ teda bola možnosť podania opravného prostriedku vylúčená, nemožno v neprospech žalobkyne hodnotiť skutočnosť, že táto sa nedomáhala preskúmania tohto rozhodnutia. Odvolací súd bol preto toho názoru, že práve uvedené skutočnosti predstavujú prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý umožňuje výnimku zo zásady uvedenej v § 3 zákona č. 58/1969 Zb., podľa ktorého je možnosť uplatnenia nároku na náhradu škody viazaná na podanie opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu. Vzhľadom na v odvolacom konaní žalovanou vznesenú námietku premlčania, s poukazom na § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka odvolací súd zdôraznil, že žalobkyni začala plynúť tak subjektívna, ako aj objektívna lehota nároku na náhradu škody až po právoplatnom skončení trestného, resp. disciplinárneho konania a keďže tieto konania právoplatne skončili až 18. októbra 2007 a žaloba ohľadne nároku žalobkyne na náhradu škody bola na súde uplatnená 17. augusta 2009, dospel odvolací súd k záveru, že sa tak stalo v rámci subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody. Preto odvolací súd považoval námietku premlčania vznesenú žalovanou za nedôvodnú. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie a navrhla

napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolateľka podala návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 C.s.p.

4. Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Správca konkurznej podstaty majetku žalobkyne vo svojom písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol pokračovať v dovolacom konaní s tým, že sa stotožnil s vyjadrením žalobkyne.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. januára 2019 sp. zn. 4 Cdo 180/2018 podľa § 444 ods. 1 C.s.p. odložil vykonateľnosť čiastočného rozsudku Okresného súdu Rožňava z 10. apríla 2014 č. k. 4 C 131/2009-438 v spojení s doplnčiacim čiastočným rozsudkom z 28. apríla 2016 č. k. 4 C 131/2009-480 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Krajskom súde v Košiciach z 25. októbra 2017 sp. zn. 1 Co 357/2016 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

10. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolačný súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolačný súd dospel k záveru, že došlo k vade konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnejším a širším pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z početnej konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj pomaly a ťažkopádne sa tvoriacej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porov. 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, 4 Cdo 100/2018 a pod.).

12. Právo na spravodlivý proces je jasne koncipované ako samostatné subjektívne verejné právo každého jednotlivca voči štátu (súdu) ako povinnému subjektu na poskytnutie náležitej právnej ochrany v takom procese, ktorý maximálne garantuje spravodlivý výsledok (nie však priaznivý výsledok). Definovať toto základné právo je veľmi zložité, lebo je jedným zo základných stavebných pilierov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) a spravodlivej spoločnosti.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

14. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len Ústavy) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

16. Zo spisu vyplýva, že čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie bol vyhlásený 10. apríla 2014, doplniaci čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie bol vyhlásený 28. apríla 2016 a dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený 25. októbra 2017. V čase, keď prebiehalo konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie, nemal vec prejednávajúci okresný súd a odvolací súd vedomosť o tom, že uznesením Okresného súdu Prešov z 11. apríla 2016 č. k. 1 K 12/2016, ktoré bolo v Obchodnom vestníku SR zverejnené 15. apríla 2016, bol na majetok žalobkyne vyhlásený konkurz a do funkcie správcu konkurznej podstaty bol ustanovený Mgr. Slavomír Kollár, so sídlom kancelárie v Prešove, Levočská 2.

17. Podľa § 47 ods. 1 veta prvá zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase začatia konkurzného konania (ďalej len „ZoKR“) ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.

18. Podľa § 47 ods. 3 ZoKR v konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

19. Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že jedným z procesnoprávných dôsledkov vyhlásenia konkurzu je prerušenie súdnych konaní, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu; prerušenie

konania tu nastáva zo zákona (ex lege), preto o prerušení konania netreba vydávať rozhodnutie. Ďalším významným dôsledkom vyhlásenia konkurzu je skutočnosť, že v prerušených konaniach možno pokračovať len na návrh správcu, pričom správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

20. V preskúmvanej veci sa žalobkyňa domáhala náhrady škody vo výške 353 444,- eur z dôvodu zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pričom jej bol čiastočným rozsudkom v spojení s doplniacim rozsudkom súdu prvej inštancie a rozsudkom odvolacieho súdu priznaná suma 53 284,05 eur. Dotknutý bol teda majetok žalobkyne, ktorý patrí do konkurznej podstaty a podlieha konkurzu. Vyhlásením konkurzu došlo ex lege k prerušeniu tohto konania (§ 47 ods. 1 ZoKR). Vzhľadom na uvedené mal už súd prvej inštancie po vydaní čiastočného rozsudku a vrátení veci uznesením odvolacieho súdu z 3. februára 2016 sp. zn. 1 Co 691/2014 o vrátení predčasne predloženej veci pokračovať v prerušenom konaní a vo veci rozhodnúť len na návrh správcu konkurznej podstaty.

21. Vzhľadom na to, že správca konkurznej podstaty v danom prípade návrh na pokračovanie v konaní nepodal (súd prvej inštancie a ani odvolací súd s ním nekonal ako so stranou sporu namiesto žalobkyne), bol postup Okresného súdu Rožňava a postup Krajského súdu v Prešove v rozpore so zákonom. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd postupovali v priamom rozpore so znením ustanovenia § 47 ods. 1 v spojení s § 47 ods. 3 ZoKR, keď napriek prerušenému konaniu zo zákona a bez podaného návrhu správcu konkurznej podstaty na pokračovanie konania v prvoinštančnom konaní a v odvolacom konaní konali a vyhlásili doplniací čiastočný resp. potvrdzujúci rozsudok.

22. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu ako aj rovnakou vadou postihnutý doplniací čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie (vydané v prerušenom konaní vyhlásením konkurzu) uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 a 2 C.s.p.), a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.). Najvyšší súd poznamenáva, že čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie z 10. apríla 2014 č. k. 4 C 131/2009-438 nezrušil z dôvodu, že tento bol účinne napadnutý odvolaním zo strany žalovanej ešte pred prerušením konania zo zákona. Po odpadnutí prekážky prerušenia konania zo zákona a po doplnení výroku čiastočného rozsudku v intenciách uznesenia odvolacieho súdu z 3. februára 2016 sp. zn. 1 Co 691/2014 o vrátení predčasne predloženej veci tým spôsobom, aby bolo zrejmé, čo súd prvej inštancie ponechal na rozhodnutie v konečnom rozsudku, bude potrebné pokračovať v iniciovanom odvolacom konaní. S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a doplnacieho čiastočného rozsudku okresného súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.